

**VALSTYBINĖ GYVULIŲ VEISLININKYSTĖS PRIEŽIŪROS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS**

**IŠVADA
DĖL VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS
PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO**

2013-10-16 Nr. 4R-3

Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 98-4339) ir atsižvelgiant į Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių 2011–2013 m. planą, patvirtintą Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2011 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 1A-47, Valstybinėje gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas.

Tarnybos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko Tarnybos kovos su korupcija komisija, sudaryta Tarnybos viršininko 2011 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 1A-48 (toliau – Komisija).

Komisija savo darbe vadovavosi prieš tai minėtais teisės aktais, taip pat Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 (Žin., 2011, Nr. 60-2877), Tarnybos viršininko įsakymais ir kitais teisės aktais, kuriais savo darbe vadovaujasi Tarnybos specialistai, atlikdami savo funkcijas.

Analizuotas 2013 m. I-III ketvirčių laikotarpis.

Tarnybai vykdant pavestus uždavinius bei atliekant Tarnybos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. 3D-228 (Žin., 2007, Nr. 54-2102; 2011, Nr. 14-616; 2013, Nr. 97-4829), nurodytas funkcijas, egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes vykdoma veikla atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 57-2297) 6 straipsnyje nurodytus šiuos kriterijus:

1. pagrindinės funkcijos yra kontrolės ir priežiūros vykdymas;
2. veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
3. daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Šiuo laikotarpiu Komisija daugiausiai dėmesio skyrė dviem sritims, t.y. kontrolės ir priežiūros funkcijų vykdymui bei priimamiems sprendimams, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

ATSKIRŲ SRIČIŲ ĮVERTINIMAS

I. Tarnybos veiklos, susijusios su kontrolės funkcijų atlikimu, vertinimas

Tarnybos nuostatų 5.6 – 5.12 punktuose nustatyta, kad Tarnyba pagal kompetenciją kontroliuoja veislinių gyvulių ir spermos išsigijimą ir jos panaudojimą, veislininkystės duomenų teisingumą, kaupimą, tvarkymą ir saugojimą, veislinių gyvūnų vertinimą pagal individualias savybes bei palikuonių produktyvumą, veislinių gyvūnų registravimą kilmės knygoje bei veislininkystės darbą vykdančius juridinius ir fizinius asmenis.

Kiekvieną iš aukščiau nurodytų kontrolės funkcijų išsamiai reglamentuoja Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymas, Žemės ūkio ministro ir Tarnybos viršininko įsakymai. 2012 m. gruodžio 27 d. Tarnybos viršininko įsakymu buvo patvirtintas Rizikos valdymo vadovas, įpareigojantis į metinį Tarnybos veiklos planą įtraukti tik pačius rizikingiausias ūkio subjektus.

Kontrolės funkcijas atlieka Tarnybos skyrių vedėjai ir vyriausieji specialistai – valstybiniai veislininkystės inspektoriai, jų teisės ir pareigos yra tiksliai apibrėžtos teisės aktuose bei specialistų pareigybės aprašymuose bei papildomai detalizuotos 2013 m. gegužės 28 d. Tarnybos viršininko įsakymu Nr. 1A-27 patvirtintuose Teisių ir pareigų ūkio subjektų priežiūros procese sąvaduose. Tarnyba viešai skelbia tikrinimo veiksmų aprašą (Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių asmenų teisių ir pareigų sąvadas), kuriame nurodyti konkretūs inspektorių tikrinimo metu atliekami veiksmai (ką inspektorius gali daryti, ko ne), savo interneto svetainėje www.veislininkyste.lt, taip pat ten galima rasti ir dokumentą, kuriame aiškiai nurodytos tikrinamųjų ūkio subjektų teisės ir pareigos patikrinimo metu (Gyvulių veislininkystės veiklą vykdančių ūkio subjektų teisių ir pareigų sąvadas).

Kontrolės ir priežiūros funkcijas reglamentuojančiuose teisės aktuose taip pat yra įtvirtinta konkreti ir tiksli sprendimų priėmimo procedūra: sprendimų priėmimo principai, kriterijai ir terminai. Numatyta, kad atlikdami veislininkystės veiklą vykdančių subjektų patikrinimą, Tarnybos specialistai, radę trūkumų ir neatitikimų, surašo patikrinimo aktą ir duoda privalomus vykdyti nurodymus dėl neatitikimo pašalinimo.

Pagrindinė Tarnybos vykdomos kontrolės forma yra ūkio subjektų veiklos patikrinimų atlikimas. Planinių patikrinimų planas skelbiamas viešai Tarnybos interneto tinklalapyje, neplaniniai patikrinimai atliekami turint Tarnybos viršininko rašytinį pavedimą. Tarnybos viršininko įsakymais buvo patvirtintos pieninių gyvulių produktyvumo kontrolę atliekančių asmenų, gyvulių sėklintojo, sėklinimo įmonės, veislininkystės institucijos patikrų tvarkos, tikrinimo

klausimynai ir aprašai bei patikrinimų protokolai, kurie detaliai nustatė Tarnybos specialistų atliekamų ūkio subjektų veiklos patikrinimų, ir jų rezultatų įforminimo procedūras (Žin., 2010, Nr. 113-5813; 2010, Nr. 149-7674 ir kt.).

Visos aukščiau įvardintos priemonės, įtvirtintos Tarnybos viršininko įsakymais, Komisijos nuomone, užkerta kelią piktnaudžiavimui tarnybine padėtimi, korupcijai, savavališkų patikrinimų atlikimui, neturint pakankamo pagrindo, taip pat paisoma Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975, 2010, Nr. 81-4228) įtvirtintų ūkio subjektų veiklos priežiūros principų.

Komisija, atlikusi Tarnybos veiklos, susijusios su kontrolės funkcijų atlikimu, vertinimą, konstatuoja, kad nuolat vykstantis teisės aktų, reglamentuojančių kontrolės ir priežiūros funkcijas, tobulinimas, įtakoja tai, kad vykdoma ūkio subjektų priežiūros veikla tampa skaidresnė ir priimtinesnė tikrinamiesiems bei skatina į inspektorių žiūrėti ne kaip į baudėją, bet kaip į pagalbininką, patarėją. Tai patvirtina faktas, jog per analizuojamą laikotarpį Tarnyboje nebuvo gauta asmenų skundų, pranešimų ar kitokio pobūdžio informacijos dėl kontrolės funkcijas atliekančių Tarnybos specialistų veiklos teisėtumo, priešingai – registruotos anketos, kuriose sulaukta teigiamų vertinimų.

II. Tarnybos priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės institucijos patvirtinimo

Tarnybai suteikta teisė pagal kompetenciją rengti norminius teisės aktus (įsakymus) ir kontroliuoti jų vykdymą.

Tarnybos viršininko įsakymu yra patvirtintas Tarnybos darbo reglamentas, kuriame detalai reglamentuojama Tarnybos įsakymų projektų rengimo, derinimo su kitais suinteresuotais asmenimis ir tvirtinimo tvarka. Tarnybos viršininko įsakymais tvirtinamų norminių teisės aktų projektų poveikio korupcijos mastui vertinimas atliekamas teisės akto projekto rengėjo.

Sprendimai, susiję su Tarnybos turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, priimami vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Vyriausybės nutarimais bei Žemės ūkio ministro įsakymais, taip pat galioja Tarnybos Apskaitos politika, finansų kontrolės taisyklės, patvirtintos Tarnybos viršininko įsakymu, kurios esant poreikiui nuolat tobulinamos ir vykdomos.

Tarnyboje 2013 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos viešųjų pirkimų taisyklės (Tarnybos viršininko 2013 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. 1A-33 paskirti asmenys, atsakingi už tam tikrus viešųjų pirkimų etapus), užtikrinančios Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) reikalavimų įgyvendinimą bei Tarnybos viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisyklės, kurių pagrindinis tikslas – nustatyti vykdomų viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės sistemą, užtikrinančią vykdomų viešųjų pirkimų

teisėtumą, lygiateisiškumą, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų laikymąsi, užtikrinti tinkamą viešųjų pirkimų proceso valdymą, identifikuoti galimas klaidas ar pažeidimus, užkirsti kelią ne tik jiems, bet ir korupcijai.

IŠVADA

Apibendrinant galima teigti, kad nors Tarnybos veikla yra reglamentuota įstatymų ir kitų teisės norminių aktų, nustatyti sprendimų priėmimo kriterijai ir procedūros, Tarnybos skyrių uždaviniai ir funkcijos yra nustatytos skyrių nuostatuose, o Tarnybos specialistų funkcijos nustatytos pareigybių aprašymuose, tačiau remiantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme nustatytais korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijais, korupcijos pasireiškimo tikimybė visgi egzistuoja.

Tarnybos veikla atitinka 3 iš 7 korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų. Didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja Tarnybos specialistams atliekant kontrolės ir priežiūros funkcijas bei sprendžiant licencijų išdavimo, jos galiojimo sustabdymo, licencijos panaikinimo klausimus.

Siekiant valdyti korupcijos rizikos veiksnius ir iki minimumo sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę atitinkamose Tarnybos veiklos srityse imtasi šių priemonių:

1. Patvirtintas Rizikos valdymo vadovas, kurio pagrindinis tikslas - užtikrinant įstatymų ir kitų su veislininkyste susijusių teisės aktų vykdymą, siekiant sklandaus veislininkystės sistemos, tarnaujančios ūkinių gyvūnų augintojams, funkcionavimo didesnę dėmesį skirti rizikingiausiems ūkio subjektams.

2. Viešai skelbiami teisių ir pareigų ūkio subjektų priežiūros procese sąvadaai, sudaryta galimybė asmenims anonimiškai, naudojant elektronines priemones, pateikti savo nuomonę apie Tarnybos specialistų darbą, jų netinkamą elgesį arba piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi;

3. nuolat tobulinami Tarnybos vidaus teisės aktai, susiję su viešaisiais pirkimais, Tarnybos turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo;

4. organizuojami mokymai Tarnybos specialistams įvairia, su vykdoma veikla, susijusia tematika.

Komisija, atsižvelgdama į analizuojamu laikotarpiu priimtų dokumentų aktualumą Tarnybos atliekamoms funkcijoms, konstatuoja, kad tinkamai juos įgyvendinant sumažėja korupcijos pasireiškimo rizika iki minimo ir rekomenduoja nuolat juos peržiūrėti ir, esant poreikiui, tobulinti.